

והרא"ש מקשה מברייטא דידן שאמרו אל יתפלל דהיינו לכתחילה קצ"ח, והיינו ע"כ ביכול להשהות עצמו שיעור פרסה, דאילו באין יכול הרי גם בדיעבד תפילתו תועבה. ומוכח דאסור להתפלל לכתחילה. וצ"ע מה ישיב רש"י.

[א] בפשוטו היה נראה לומר דגם רש"י מודה דלכתחילה צריך לפנות עצמו קודם שיתפלל משום "הכון", ומש"כ דמותר להתחיל ולהתפלל היינו דוקא כשיש לו סיבה וצורך להתחיל להתפלל תיכף, וכגון שאם ימתין לפנות עצמו יפסיד תפילה בציבור, אבל בלא שום סיבה חייב לפנות עצמו קודם משום "הכון" קצ"ח.

[ב] הפמ"ג (א"א צ"ב, א') כתב לתרץ שיטת רש"י ד"נקביו" הוא שם משותף לגדולים וקטנים, והכל מיירי בשא"א להשהות עצמו הילוך פרסה.

וברייטא דלעיל מיירי בנקבים גדולים ובהם אמרי' דכשא"א להשהות עצמו שיעור פרסה תפילתו תועבה. משא"כ כאן מדובר בנקבים קטנים ובהם אין תפילתו תועבה, ואע"פ שא"א להשהות עצמו שיעור פרסה, ומ"מ חייב לפנות עצמו גם מהם משום "הכון", כיון שאין יכול

קצח. וההכרח דהיינו לכתחילה משום דדין "הכון לקראת אלו קיץ ישראל" הוא מצוה לכתחילה ואינו מעכב בתפילה, וכדמוכח בשבת י' ע"א דמשום דין "הכון" צריך לחגור אזור בתפילה וללבוש גרבים, ובודאי שאינו מעכב בדיעבד.

ובמעדני יו"ט (כאן אות ע') כתב דההוכחה שהוא ביכול להעמיד עצמו פרסה משום דכל ששייך לפנות עצמו, ה"ז בכלל "הכון", וא"כ אפי' ביכול להעמיד עצמו פרסה, מ"מ הרי שייך בו הכון.

קצ"ח. מכאן יש לדון על תפילה בציבור לעומת חסרון בגד מכובד משום "הכון", איזה מהם עדיף. דלכאורה להרי"ף ורש"י חזינן דמשום

להעמיד עצמו שיעור פרסה. אבל ביכול להשהות עצמו הילוך פרסה מותר לכתחילה בין בנקבים גדולים ובין בקטנים.

באיזה בהב"ס צריך להרחיק

חולץ תפילין ברחוק ד"א. וכתב רש"י ד"ה בית הכסא קבוע יוכל בתי כסאות שבגמרא על פני השדה הם בלא חפירה. על פני השדה - היינו בלא מחיצות. בלא חפירה - היינו שאין להם בור בעומק י' טפחים. ולכן צריך להרחיק ממנו ד"א.

שאם יש בור חפירה י' טפחים, הרי הוא רשות לעצמה, והמקום שמעליו הוא רשות לעצמה ואין עליו שם בית הכסא. וכן אם יש מחיצות הרי שהם מבדילות את בית הכסא וא"צ להרחיק ממנו ד' אמות. (שו"ע מ"ג, ב').

רק בתפילין הקלו להכנס עמהם לבהב"ס

תנו רבנן הנכנס לבית הכסא חולץ תפילין ברחוק ד' אמות ונכנס. והיינו כמבואר להלן בגמ' דזו קולא מיוחדת שהקילו בתפילין להכנס

"הכון" אין להפסיד תפילה בציבור, משא"כ לרא"ש וש"ר אינו כן דהרי אסרו להתפלל כשנצרך לנקביו ואפי' כשיפסיד משום כך תפילה בציבור (כמובא במ"ב צ"ב, ה), והרי מבואר כאן דביכול להעמיד הוא רק משום הכון. ושם יש לחלק בין סוגי "הכון".

ושמעתי מרבינו שליט"א דבימינו חליפה וכובע זה יותר מאשר "הכון". וכשמתפלל ללא חליפה וכובע יש בזה זלזול בתפילה. ולכן עדיף על תפילה בציבור.

ו. ומשום דנקבים קטנים לא מאיסי כמו גדולים ולכן בהם אין תפילתו תועבה.